

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 13, 14, 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“ paskelbė valstybės lygio ekstremaliąją situaciją visoje šalyje dėl naujojo koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ paskelbtas trečias (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygis ir karantinas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, todėl yra būtina užtikrinti sklandžią savivaldybių institucijų veiklą minėtos situacijos metu.

Net ir esant įvestai nepaprastajai padėčiai, paskelbus ekstremaliąją situaciją ar karantiną, savivaldybės taryba privalo veikti, kad būtų sprendžiami ne tik su nurodytomis aplinkybėmis susiję klausimai, bet užtikrinamos paslaugos gyventojams, savivaldybės biudžetinių bei viešųjų įstaigų, kitų savivaldybės kontroliuojamų juridinių asmenų veikla, vykdomi visi įsipareigojimai ir tuo atveju, kai sprendimų priėmimas, savivaldybės tarybos nariams posėdžiuose dalyvaujant fiziškai, yra apsunkintas ar objektyviai neįmanomas dėl nurodytų aplinkybių.

Atsižvelgus į šias aplinkybes, parengtas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 13, 14, 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas).

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorius – Vidaus reikalų ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas nenumato galimybės nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos ar karantino metu savivaldybės tarybos, jos komitetų, komisijų posėdžius, išskyrus posėdžius klausimams dėl nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos ar karantino spręsti, rengti nuotoliniu būdu realiu laiku elektroninėmis ryšio priemonėmis, taip pat nėra numatyta galimybė, kad esant minėtoms aplinkybėms su posėdžių organizavimu susiję veiksmai būtų atliekami operatyviau, trumpesniais terminais.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad, jei dėl nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos ar karantino savivaldybės tarybos nariai neturi objektyvių galimybių posėdyje dalyvauti fiziškai, savivaldybės tarybos, komitetų ir komisijų posėdžiai visais savivaldybei svarbiais klausimais gali būti organizuojami nuotoliniu būdu realiu laiku elektroninėmis ryšio priemonėmis. Priimant sprendimus tokiu būdu, turi būti užtikrintas savivaldybės tarybos nario tapatybės ir jo balsavimo rezultatų nustatymas, taip turi būti laikomasi visų Vietos savivaldos įstatyme posėdžių organizavimui nustatytų reikalavimų ir užtikrinamos Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintos savivaldybės tarybos nario teisės gauti visą susijusią su svarstomais klausimais informaciją, teikti siūlymus, dalyvauti diskusijose, pateikti savo pastabas dėl sprendimų projektų ir kt.

Priėmus siūlomus pakeitimus, bus užtikrinta, kad esant nepaprastajai padėčiai, ekstremaliajai situacijai ar karantinui sklandžiai vyks savivaldybių tarybų ir jų vidaus darinių darbas, bus operatyviai priimami sprendimai, tinkamai apie tai informuojant savivaldybės bendruomenę.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė dar 2018 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. 1061 yra pritarusi ir pateikusi Seimui Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 4, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 24, 27, 29, 32, 32¹, 33, 35¹ straipsnių ir devintojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo *inter alia* buvo siūloma pakeisti Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 11 dalį, nustatant pareigą savivaldybių tarybų posėdžius transliuoti savivaldybės interneto svetainėje, atsisakius įstatyme esančios išlygos „kai yra techninės galimybės“. Analogiškas pakeitimas siūlomas Įstatymo projekte, įvertinus tai, kad, siekiant užtikrinti savivaldybės tarybos veiklos viešumą, toks informavimo būdas, ypatingai nepaprastosios padėties, ekstremalios situacijos ar karantino metu, savivaldybės bendruomenei yra tinkamas.

Pagal Vietos savivaldos įstatymą visų savivaldybės tarybos komitetų darbo tvarka nustatoma savivaldybės tarybos reglamente, o savivaldybės tarybos komisijų nuostatus tvirtina savivaldybės taryba, t. y. savivaldybės tarybos kolegialių darinių veiklos organizavimą nustato pati savivaldybės taryba, įvertinusi aplinkybes ir poreikius. Savivaldybės tarybos kolegialių darinių veikla turi būti vykdoma ir sprendimai priimami tada, kai yra objektyvus poreikis, todėl, vadovaujantis atsakingo valdymo principu ir siekiant suteikti platesnę diskreciją savivaldybių taryboms, Įstatymo projekte siūloma atsisakyti imperatyvios nuostatos, kad savivaldybės tarybos Etikos komisijos posėdžiai turi būti organizuojami ne rečiau, kaip kas mėnesį. Taip siekiama sudaryti prielaidas savivaldybės tarybos Etikos komisijai veikti efektyviau, reaguojant į realų poreikį.

Atsižvelgus į tai, kad nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos ar karantino metu gali kilti poreikis neatidėliotinai spręsti klausimus, o šiais atvejais sprendimo nepriėmimas ar delsimas jį priimti galėtų lemti neigiamas pasekmes savivaldybės bendruomenei ar atskiriems jos nariams, Įstatymo projekte siūloma įstatymo nustatytais atvejais suteikti teisę savivaldybės vadovui – merui – nuspręsti, kad savivaldybės tarybos ir komitetų posėdžiai gali būti organizuojami, t. y. sudaroma ir viešinama savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkė, teikiama posėdžio medžiaga savivaldybės tarybos nariams, kitiems suinteresuotiems asmenims, trumpesniais, nei šio įstatymo 13 straipsnio 6 ir 8 dalyse bei 14 straipsnio 7 dalyje nustatytais terminais, tačiau net ir organizuojant kolegialių institucijų posėdžius skubos tvarka, terminai negali būti trumpesni kaip 24 valandos iki posėdžio pradžios. Tokiu būdu būtų užtikrintas tiek operatyvus kolegialių institucijų neatidėliotinių sprendimų priėmimas, įvertinus sprendžiamo klausimo esmę ir pasekmes, tiek savivaldybės tarybos ar komitetų veiklos viešinimas savivaldybės bendruomenei.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ar korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įgyvendinant Įstatymą, savivaldybės tarybos veikla nebus sulėtinta, bus operatyviai priimami savalaikiai sprendimai, užtikrinamas jų viešumas, kas teigiamai veiks verslo sąlygas savivaldybėje.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti

Savivaldybių institucijos turės atitinkamai pakeisti savo teisės aktus (savivaldybės tarybos veiklos reglamentą).

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės ar savivaldybių biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektams specialistų vertinimų ir išvadų negauta. Įstatymo projektas darbo tvarka derintas su Lietuvos savivaldybių asociacija ir Vyriausybės atstovų įstaiga.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „vietos savivalda“, „nepaprastoji padėtis“, „ekstremali situacija“, „karantinas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Dėl šalyje paskelbtos ekstremalios situacijos ir karantino Įstatymo projektą prašome svarstyti ypatingos skubos tvarka.
